

به شرطی که ما رو ببری زیارت

حجت الاسلام والمسلمین مروی در دیدار رئیس بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس و فرمانده ناجا:

اعتماد مردم مهم‌ترین سرمایه است

یادداشت

دکتر مازیار آصفی

نسبت فناوری‌های نوین به سرزمین‌هایی که هویت و تاریخ غنی آن‌ها در زمینه هنر و معماری در تقابل با نموده‌های تکنولوژیک قرار دارند، چالش‌هایی را دامن می‌زند؛ چرا که در بیشتر این جوامع همانند ایران ...

آلگوی درون‌گرایی و عنصر «حیات» در معماری ایرانی

لذت یک خرید فرهنگی

در بیان معنای سوغات باید گفت ادراک افراد از سوغات و تعریف ذهنی آن نزد زائر متنوع است، اما به طور کلی می‌توان آن‌ها را در سه دسته کلی قرار داد. پیش از بیان این دسته‌بندی باید اذعان داشت گزاره‌هایی که در ادامه به آن اشاره می‌شود حاصل یک پژوهش کیفی با مصاحبه‌های عمیق و چندگانه بوده که در مقاله‌ای با عنوان «بازشناسی مفهوم سوغات در گردشگری مذهبی» توسط دکتر حسین بهروان، استاد علوم اجتماعی دانشگاه فردوسی مشهد منتشر شده است.

دکتر بهروان سعی کرده است به بررسی دلایل خرید کالاهای غیرروزمه نزد گردشگران مذهبی شهر مشهد بپردازد...

گفت‌وگو با دکتر ناری قمی درباره ارتباط معماری و سبک زندگی

کتیبه

شاعر دار بر دوش

محمدرضا انصافی: دعبل خُزاعی برای شیعیان و دلباختگان اهل‌بیت(ع) نامی آشناست؛ شاعری عاشق و دلسوخته که بی‌محابا از کینه دشمنان، در رثای شهادت جانگذاز خاندان رسالت، شعر می‌سرود و به سبب سرودن همین اشعار مخفی به دریافت هدیه‌ای از جانب امام رضا(ع) شد. با این حال، اطلاعات مردم ما درباره دعبل زیاد نیست. نام واقعی دعبل، محمدبن‌علی‌بن‌رزین بود که بنا به قولی در کوفه و به قول دیگر در قرقیسیه که امروزه در سوریه قرار دارد به دنیا آمد، رشد و تربیت دعبل در خانواده‌ای رقم خورد که افزون بر توجه داشتن به شعر و ادب، از نعمت دوستی اهل‌بیت(ع) نیز برخوردار بود و این علاقه، در شخصیت دعبل به اوج خود رسید.

وی حضور چهار امام معصوم؛ امام کاظم، امام رضا، امام جواد و امام هادی علیهم‌السلام را درک کرد و از محضر امام هفتم و امام هشتم(ع) بهره برد. دعبل در راه دفاع از اهل‌بیت(ع) چوری پابر جا بود که از نثار جان هم باکی نداشت. همواره می‌گفت: ۳۰ سال است که دار خود را بردوش دارم، اما کسی نیست مرا بر دار کشد! او بی‌واهمه در اشعارش به نقد خلفای عباسی می‌پرداخت و جنایت‌های آن‌ها را در حق خاندان رسالت افشا می‌کرد. از مشهورترین اشعار وی، قصیده «تائیه» اوست که احتمالاً بخشی از آن را در سریال «ولایت عشق» شنیده باشید؛ دعبل در آن قصیده و در رثای امام موسی کاظم(ع) می‌سراید: «و مزار نفسی پاک که در بغداد است / خداوند او را در غرفه‌های بهشت با رحمت خود فرا گرفته‌است».

دعبل گفته است که پس از خواندن این بیت، امام رضا(ع) دو بیت دیگر بر آن افزود و فرمود: «و شهادت صاحب قبری در توس واقع خواهد شد/ وای از این مصیبت و اندوه بزرگ که پیوسته آتش حسرت در دل می‌افروزد / تا روزی که خداوند قائم آل محمد را برانگیزاند/ که غبار غم و اندوه را از دل ما بزداید». دعبل پس از شهادت امام رضا(ع) قصیده «رائیه» را در رثای ایشان سرود. از او کتاب‌هایی نیز در حوزه شعر و ادبیات باقی مانده‌است. از کیفیت درگذشت دعبل خبر چندانی در دست نیست؛ برخی معتقدند در ۹۸ سالگی در حوالی شوش و به دست عُتّال خلیفه عباسی به شهادت رسیده است. دیوان اشعار او یکی از غنی‌ترین منابع شعر قرون اولیه اسلامی است که در مدح اهل‌بیت عصمت و طهارت(ع) سروده شده است.

نگاهی به تاریخ تدفین درگذشتگان در حرم رضوی

آرمیدن در قطعه‌ای از بهشت

محمدحسین نیکبخت: می‌دانم روایت تلخی است؛ اما تاریخ هم، یکسره شیرینی نیست! از قدیم‌الایام، آرزوی هر مؤمنی بوده که خانه آخرتش، مکانی مقدس و در مجاورت اولیای الهی باشد تا در سرای باقی هم، از نور وجود مقدس آن‌ها بهره‌مند شود؛ به همین دلیل، از روزگاران قدیم رسم بود نزدیکان فرد درگذشته، بر اساس وصیت او یا به خواست شخصی خودشان، پیکر متوفی را به یکی از مشاهد مقدسه منتقل و دفن می‌کردند. تا همین یک سده پیش که جابه‌جایی و تردد بین کشورها خیلی سخت نبود و مقررات پیچیده‌ای نداشت، کم نبودند ایرانیانی که مکان خانه آخرتشان را در کربلا یا نجف انتخاب می‌کردند و پیکرشان، پس از سفری طولانی، در آرامستان‌های این دو شهر مقدس آرام می‌گرفت. روایت دفن اموات در مشهدالرضا(ع) هم چنین روایتی است و تاریخی دارد هزار و ۲۰۰ ساله.

آغاز دفن در گذشتگان

مورخان می‌گویند دفن اموات در جوار بارگاه منور رضوی، پس از شهادت امام رضا(ع) معمول شد. هیچ‌کس نمی‌داند نخستین فردی که پیکرش در محوطه‌ای که امروز حرم مطهر می‌نامیم، آرام گرفت، چه کسی بود؟ شاید یکی از اهالی نوغان یا سناباد و شاید هم یکی از افراد سلسله جلیله سادات و... آنچه در آن تردیدی نیست، علاقه‌ای است که مؤمنان به دفن پیکرشان در این مکان مقدس داشته و دارند. یکی از قدیمی‌ترین گزارش‌های مربوط به این موضوع، متعلق به ابوالحسن عراقی است؛ دبیر عالی‌رتبه دربار غزنویان که در سال ۴۱۹ خورشیدی درگذشت و براساس گزارش بیهقی، وصیت کرد پیکرش را در کنار مرقد امام هاشم(ع) دفن کنند. گوهرشاد خاتون، همسر شاهرخ تیموری و بانی مسجد جامع گوهرشاد به دلیل علاقه مادرش به امام رضا(ع)، دستور داد پیکر او را در حرم مطهر به خاک بسپارند. در همین دوره رسم بود که در اطراف و نزدیکی حرم بناهایی در قالب مدرسه و نیز مقبره ساخته و پیکر بانی در آن‌ها دفن می‌شد. مثلاً برخی معتقدند که بانی مدرسه «دو در» در همین مدرسه دفن است. مسجد ۷۲ تن که می‌توان بنای زیبایی آن را، بیرون در غربی صحن جامع رضوی و در مجاورت حمام مهدی‌قلی بیگ یافت، نه مسجد، بلکه مقبره‌ای متعلق به غیاث‌الدین ملک‌شاه، یکی از امرای دوره تیموری و معاصر الغ‌بیگ، پسر شاهرخ است.

امری که ضابطه‌مند شد

در ابتدای کار، دفن اموات در حرم مطهر و اطراف آن، ضابطه خاصی نداشت. اما با افزایش جمعیت و محدودیت‌های موجود، متولیان به فکر افتادند قانون و قاعده‌ای برای این کار ایجاد کنند. به این ترتیب، از تدفین نامنظم اموات در اماکن متبرکه جلوگیری شد و زمین‌هایی در اطراف حرم مطهر برای این کار اختصاص یافت؛ مثلاً در سال ۹۸۱ خورشیدی، شاه‌عباس یکم صفوی زمین‌هایی را در مجاورت حرم رضوی خریداری کرد و برای دفن اموات اختصاص داد؛ او مقرر کردمبود که دفن افراد خاندان صفوی در این زمین‌ها رایگان باشد، اما برای دیگران هزینه دفن تعیین شد و البته تخفیفاتی را هم برای خادمان و مستخدمین آستانه در نظر گرفت. وی دستور داد برای دفن اموات در صحن و نیز رواق‌های حرم، این قاعده را اجرا کنند. احتمالاً به همین دلیل بود که آرامستان‌های عمومی در سطح شهر مشهد و بیرون از حرم مطهر توسعه پیدا کرد و هر محله‌ای در این شهر، آرامستان مخصوص به خود را داشت؛ آرامستان‌هایی که نام برخی از آن‌ها مانند «میرهاو» یا «قتلگاه» هنوز هم در ذهن برخی قدیمی‌های شهر وجود دارد. با این حال، وضع بر همین منوال نماند و در پی وقوع اغتشاش‌هایی در اواخر دوره صفویه و پس از آن، تا مدتی روال بر هم خورد و ضابطه‌مندی از بین رفت.

تدوین نظام‌نامه

وضعیتی که شرح دادیم، با ورود به دوره قاجار هم تداوم پیدا کرد. با وجود ساخته شدن صحن

مجازآباد

بازنشر دوباره

محسن چاووشی این روزها به واسطه کارهای خیرش در زمینه آزادسازی زندانیان حسابی در دل طرفدارانش جا باز کرده است. به‌تازگی هم نماهنگ یکی از کارهای محسن چاووشی که آن را به حضرت زینب(س) تقدیم کرده، در فضای مجازی بازنشر شده‌است. این ویدئو کلیپ دیدنی حاوی تصاویری از حرم عقیله بنی‌هاشم در سوریه و جمعی از مدافعان حرم است. انتشار دوباره این اثر به بهانه وفات حضرت زینب(س) با استقبال گسترده کاربران فضای مجازی همراه شده است.

به نیت امام رضا(ع)

یک کاربر فضای مجازی با انتشار توپیتی در فضای مجازی از آزادسازی زندانیان مالی در هشتم‌هرماه خبر داده است. این فعال فضای مجازی در توپیت نوشته است: «به کار قشنگی در چند ماه اخیر توسط رئیس سازمان زندان‌ها و با پیگیری و تأکید رئیس دستگاه قضا به‌پاره افتاده که خیلی کار قشنگی هست. به نیت امام رضا روز هشتم هر ماه یا کمک خیران ۸ نفر از زندانیان مالی در هر استان آزاد میشن. چند روز پیش ۸ مادر زندانی در ندامتگاه زنان شهرری آزاد شدند».

دنیای او خالی شده بود

شهره پیرانی، همسر شهید داریوش رضایی‌نژاد دلنواشته‌ای را برای خانواده شهید محسن جعفری در اینستاگرامش به اشتراک گذاشت که در ادامه بخش‌هایی از آن را می‌خوانید: «روز ۲۸ بهمن ماه ۱۳۹۹، سه نفر از سربازان گمنام امام زمان(عج) در راه امنیت من و شما جان دادند. امروز شنیدم شهید محسن جعفری یکی از این سه شهید بزرگوار، دختری دارد پنج ساله (عکس اول)، به نام اسما، دختری که عاشق پدرش بوده و هست مثل آرمتیا. عاشق این که بگویند شبیه پدرش هست و هست. همسر شهید شب قبل از شهادت همسرش داستان آرمتیا را خوانده و روز بعد اسماش مثل آرمتیا. شنیدم به همسر شهید بسیار سخت گذشته تا خانواده‌اش از شیراز برسند. دنیای او هم حتماً خالی شده بود در آن لحظات از آدم‌ها، جاده‌ها... پیش از آرمتیا بسیاری دختران پدر را دادند، بعد از اسما هم خواهند داد. بسیاری همسران انتخاب کردند که همراهی کنند مردانی را تا از نیمه‌راه بی‌همراه باشند تا دیگران با خیال آسوده‌تری همراهی کنند».

